

MONETĀRAIS BIĻETENS 2008

2

Februārī Latvijas tautsaimniecības norises joprojām liecināja par iekšzemes pieprasījuma samazināšanos un izaugsmes palēnināšanos. Iekšzemes kopprodukta kāpums kļuva mērenāks (4. ceturksnī – 8.0%; zemākais kopš 2005. gada 1. ceturkšņa) un izaugsme – sabalansētāka. Sarūkot iekšzemes pieprasījuma pieaugumam un palielinoties preču un pakalpojumu eksporta pieauguma tempam, kā arī samazinoties importa kāpuma tempam, 4. ceturksnī neto eksporta devums iekšzemes kopproduktā bija pozitīvs.

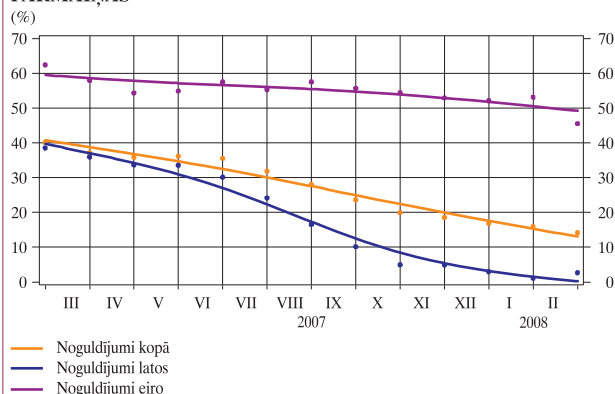
Mazumtirdzniecībā saglabājās iepriekšējo mēnešu tendences. Mazumtirdzniecības (t.sk. automobiļu tirdzniecības un auto-degvielas mazumtirdzniecības) apgrozījums janvārī saruka par 1.3%, liecinot par privātā patēriņa kritumu. Apstrādes rūpniecības produkcijas izlaide janvārī samazinājās par 3.8%. Ekonomisko aktivitāti ierobežoja kredītēšanas kāpuma tempa palēnināšanās (iekšzemes kredītu atlikuma gada pieauguma temps pirmo reizi kopš 2000. gada jūlija bija mazāks par 30%). Arī nodokļu ieņēmumu dinamika valsts budžetā liecināja par krituma tendenci. Februārī pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms pieauga par 14.8%, vienlaikus par 16.7% palielinoties arī kravu apgrozījumam Latvijas ostās.

Pieaugot piedāvājuma puses faktoru (īpaši administratīvo lēmumu) ietekmei, februārī patēriņa cenas palielinājās par 1.3%. Gada inflācija sasniedza 16.7%, bet pēdējo 12 mēnešu gada vidējā inflācija (saskaņotais patēriņa cenu indekss) – 11.6%. Patēriņa cenas īpaši ietekmēja administratīvi regulējamo cenu kāpums. Palielinājās siltumenerģijas cena un ar mājokli saistītie izdevumi (mēneša kāpums – 5.2%). Tabakas izstrādājumu akcīzes nodokļa likmes paaugstinājums palielināja šo izstrādājumu cenas par 10.2%. Pieauga arī pārtikas produktu (īpaši piena, piena produktu un olu) cenas.

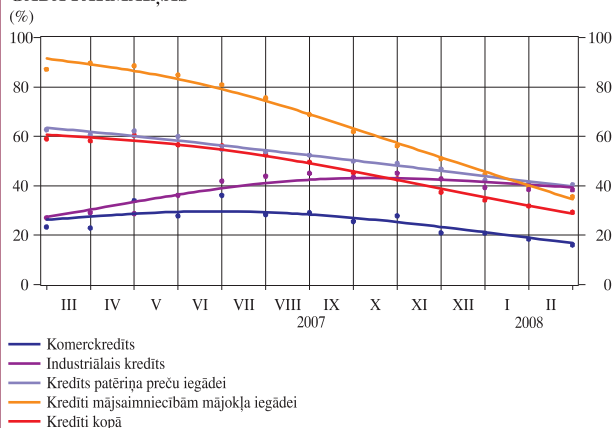
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums februārī bija 13.6 milj. latu. Sociālās apdrošināšanas fondā un pašvaldību konsolidētajā budžetā bija finansiālais pārpalikums (attiecīgi 33.1 milj. latu un 7.8 milj. latu), bet valsts pamatbudžetā bija deficīts (28.4 milj. latu). Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 25.1%, bet izdevumi – par 17.2%. Ieņēmumu pieaugumu nodrošināja nodokļu ieņēmumu kāpums (25.5%), īpaši strauji (par 66.7%) augot akcīzes nodokļa ieņēmumiem sakarā ar likmes paaugstināšanu. Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumu kāpuma temps bija samērā lēns (8.6%) privātā patēriņa sarūkuma dēļ. Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais pārpalikums 2008. gada pirmajos divos mēnešos bija 105.6 milj. latu (iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – 141.1 milj. latu). Centrālās valdības un pašvaldību kopējais parāds februārī samazinājās par 15.5 milj. latu (mēneša beigās – 1 129.7 milj. latu).

Naudas rādītāju gada pieauguma temps februārī turpināja sarukt, nedaudz samazinoties arī naudas piedāvājumam. Plašā nauda M3 saruka par 23.3 milj. latu, bet tās gada kāpuma temps – par 1.4 procentu punktiem (līdz 11.9%). Vidējās naudas rādītājs M2 samazinājās par 28.2 milj. latu (gada pieauguma temps – 11.5%). Šaurās naudas rādītājs M1 saruka par 90.9 milj. latu (kritums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 7.5%). Plašajā naudā ietilpstošo noguldījumu uz nakti atlikuma samazināšanos joprojām daļēji līdzsvaroja samērā augsto procentu likmju noteiktais noguldījumu ar noteikto termiņu un ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu atlikuma pieaugums. Noguldījumu uz nakti atlikums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu saruka par 7.1%. Noguldījumu ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem un ar brīdinājuma termiņu

REZIDENTU FINANŠU IESTĀŽU, NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU NOGULDĪJUMU ATLIKUMA GADA PĀRMAIŅAS

REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTO KREDĪTU ATLIKUMA GADA PĀRMAIŅAS

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

	2008	
	I	II
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; pēc darba dienu skaita izlīdzināts; %)	0.5	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	2.8	1.3
Pēdējo 12 mēnešu vidējā gada inflācija (saskaņotais patēriņa cenu indekss; %)	10.8	11.6
Gada (%)	15.8	16.7
Patēriņa cenu gada pamatinflācija ¹ (%)	15.2	15.8
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	53 325	53 429
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	5.0	5.0
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansālā bilance (milj. latu)	92.1	105.6
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	330.7	*
Imports	578.2	*
Bilance	-247.5	*

¹ Avots: Latvijas Bankas dati.

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes un Finanšu ministrijas dati.

par izņemšanu līdz 3 mēnešiem atlikuma gada pieauguma temps joprojām bija straujš (attiecīgi 53.7% un 118.7%).

Februārī palielinājās mājsaimniecību latos un eiro veikto noguldījumu atlikums (attiecīgi par 32.0 milj. latu un 14.3 milj. latu). Finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību latos veikto noguldījumu atlikums būtiski nemainījās, bet eiro veikto noguldījumu atlikums saruka. Kopumā mājsaimniecību veikto noguldījumu atlikuma gada kāpuma temps samazinājās līdz 10.0%, bet finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību veikto noguldījumu atlikuma gada pieauguma temps – līdz 21.0%.

Lai gan februārī finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikums pieauga nedaudz vairāk nekā janvārī, kredītu atlikuma gada kāpuma temps samazinājās par 2.5 procentu punktiem (līdz 29.3%). Nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikuma kāpums (90.7 milj. latu) mazliet apsteidza mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma pieaugumu (79.8 milj. latu). Samazinājās visu nozīmīgāko kredītu veidu gada pieauguma temps, turklāt visstraujāk (attiecīgi līdz 35.6% un 16.0%) saruka mājokļa iegādei izsniegto kredītu un komerc kredītu, bet nedaudz (attiecīgi līdz 38.3% un 40.4%) – industriālā kredīta un kredīta patēriņa preču iegādei gada kāpuma temps. Latos izsniegto kredītu atlikums turpināja samazināties (par 43.1 milj. latu; līdz 12.5% no kopējā kredītu atlikuma).

Februārī ārvalstu banku finansējuma kāpums bija neliels (21.9 milj. latu; t.sk. no mātesbankām – 24.2 milj. latu). MFI tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs palielinājās par 180.2 milj. latu, MFI ārējo aktīvu samazinājumam pārsniedzot ārējo saistību sarakumu.

Februārī pakāpeniski atjaunojās skaidrās naudas pieprasījums. Skaidrā nauda apgrozībā palielinājās par 10.7 milj. latu, tomēr tās gada pārmaiņu temps joprojām bija negatīvs (-6.0%). Banku noguldījumu uz nakti atlikums Latvijas Bankā samazinājās, un arī naudas bāze M0 saruka (par 17.1 milj. latu). Centrālās bankas naudas piedāvājuma apjomu samazināja bankām izsniegto kredītu atlikuma kritums (25.0 milj. latu) un Latvijas Bankas veikto valūtas darījumu neto rezultāts, valūtas mijmaiņas darījumu atlikuma sarakumam pārsniedzot tagadnes darījumus nopirktās ārvalstu valūtas apjomu, bet to palielināja valdības noguldījuma atlikuma Latvijas Bankā samazināšanās par 40.4 milj. latu. Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi saruka par 15.8 milj. latu jeb 0.6%. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem februāra beigās bija 115.6%.

Februārī turpināja samazināties RIGIBOR ilgāka termiņa kredītiem. RIGIBOR kredītiem ar 3 mēnešu termiņu februāra beigās (7.09%) bija par 99 bāzes punktiem zemāks nekā janvāra beigās. RIGIBOR kredītiem ar 6 mēnešu termiņu saruka par 110 bāzes punktiem (līdz 8.27%), bet kredītiem ar termiņu 1 gads – par 28 bāzes punktiem (līdz 10.04%). RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem mēneša sākumā un vidū bija samērā augsts (5.9–7.6%), samazinoties tikai obligāto rezervju prasību izpildes perioda sākumā (līdz 3.7%). Tādējādi RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem vidējais līmenis (5.90%) bija par 146 bāzes punktiem augstāks nekā janvārī.

Februārī mājsaimniecībām mājokļa iegādei latos un ārvalstu valūtā izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās par 0.2 procentu punktiem (attiecīgi līdz 10.2% un 6.1%). Nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme nedaudz pieauga. Likviditātes pietiekamības apstākļos bankas būtiski samazināja nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību latos veikto un (nedaudz) ārvalstu valūtā veikto noguldījumu procentu likmes.

Februārī Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu samazinājās (attiecīgi par 2.3%, 2.5% un 1.8%).

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI (perioda beigās; milj. latu)

	2008	
	I	II
MFI¹		
M3	6 270.5	6 247.2
Repo darījumi	0	0
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	48.4	52.7
Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	29.2	29.8
M2	6 192.9	6 164.7
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	2 086.3	2 142.7
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	336.9	343.2
M1	3 769.7	3 678.8
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	850.2	852.4
Noguldījumi uz nakti	2 919.5	2 826.4
Tīrie ārējie aktīvi	-4 640.3	-4 820.5
Kredīti rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām	13 169.4	13 368.3
Kredīts valdībai	309.6	299.8
Centrālās valdības noguldījumi	259.7	259.2
Ilgāka termiņa finanšu saistības	2 403.7	2 440.2
Latvijas Banka		
M0	2 432.2	2 415.1
Skaidrā nauda apgrozībā	958.9	969.6
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	1 466.0	1 439.2
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	7.3	6.2
Tīrie ārējie aktīvi	2 807.0	2 791.2
Tīrie iekšējie aktīvi	-374.8	-376.1
Kredīti	-203.6	-188.1
MFI	25.0	0
Valdībai (neto)	-228.6	-188.1
Pārējie aktīvi (neto)	-171.2	-188.0
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. eiro)	3 997.73	3 913.28
Zelts	155.18	157.49
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.12	0.12
Rezerves pozīcija SVF	0.06	0.06
Ārvalstu konvertējamās valūtas	3 842.37	3 755.61
Ārējās rezerves (perioda beigās; milj. ASV dolāru)	5 902.55	5 914.55
Zelts	229.12	238.03
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.17	0.18
Rezerves pozīcija SVF	0.09	0.09
Ārvalstu konvertējamās valūtas	5 673.17	5 676.25

¹ Saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas metodoloģiju.

PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU KURSI

	2008	
	I	II
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	4.0	5.2
Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām izsniegto kredītu procentu likmes		
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti latos)	7.9	8.7
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti latos)	18.3	18.4
t.sk. mājokļa iegādei	10.5	10.2
Kredīti nefinanšu sabiedrībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.6	6.7
Kredīti māsaimniecībām (izsniegti ārvalstu valūtā)	6.5	6.3
t.sk. mājokļa iegādei	6.3	6.1
No rezidentu nefinanšu sabiedrībām un māsaimniecībām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti latos)	7.2	5.5
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	2.4	1.4
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti latos)	8.4	7.6
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.6	0.9
Nefinanšu sabiedrību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	3.9	3.8
Nefinanšu sabiedrību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.6	1.7
Māsaimniecību termiņnoguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	4.4	4.2
Māsaimniecību pieprasījuma noguldījumi (veikti ārvalstu valūtā)	1.7	1.6
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	6.0	6.0
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.4760	0.4650
Ls pret GBP	0.9470	0.9230
Ls pret 100 JPY	0.4460	0.4380
Ls pret EUR	0.7028	0.7028

MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) KOPSAVILKUMA BILANCE (perioda beigās; milj. latu)

	2008	
	I	II
MFI rezerves	1 568.0	1 564.9
Nacionālā valūta kasēs	108.7	117.2
Noguldījumi Latvijas Bankā	1 459.3	1 447.7
Ārzemju aktīvi	5 041.8	4 649.3
Ārvalstu valūta kasēs	62.0	60.8
Prasības pret MFI	3 178.3	2 775.9
Prasības pret ne-MFI	1 727.7	1 737.8
Pārējie aktīvi	73.9	74.8
Prasības pret centrālo valdību	249.0	239.3
Prasības pret vietējo valdību	60.6	60.5
Prasības pret valsts nefinanšu sabiedrībām	252.8	260.5
Prasības pret finanšu iestādēm un privātajām nefinanšu sabiedrībām	6 936.9	7 046.6
Prasības pret mājsaimniecībām	6 040.6	6 120.4
Neklasificētie aktīvi	983.3	1 010.7
Pamatlīdzekļi	178.1	181.9
Nauda ceļā	29.4	26.2
Pārējie aktīvi	175.8	185.7
Prasības pret rezidentu MFI (t.sk. ieguldījumi)	600.1	616.9
Aktīvi pavisam	21 133.0	20 952.3
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>283.6</i>	<i>318.8</i>
Noguldījumi uz nakti latos	1 554.4	1 537.5
Valsts nefinanšu sabiedrību	95.8	104.2
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	708.9	667.5
Mājsaimniecību	749.7	765.8
Termiņnoguldījumi un noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu latos	1 119.8	1 174.2
Valsts nefinanšu sabiedrību	185.9	191.5
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	311.7	344.5
Mājsaimniecību	622.2	638.1
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	2 574.6	2 512.1
Valsts nefinanšu sabiedrību	40.7	38.9
Finanšu iestāžu un privāto nefinanšu sabiedrību	799.2	742.3
Mājsaimniecību	1 734.7	1 730.8
Centrālās valdības noguldījumi	31.1	71.1
Vietējās valdības noguldījumi	222.4	225.7
Tranzītfondi	4.0	4.0
Ārzemju pasīvi	12 489.1	12 261.0
Saistības pret MFI	8 001.4	8 023.3
Saistības pret ne-MFI	4 163.2	3 862.3
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	324.5	375.4
Saistības pret Latvijas Banku	25.0	0
Emitētie parāda vērtspapīri	317.8	318.9
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas	48.4	52.7
Kapitāls un rezerves	1 772.3	1 797.7
Rezidentu	1 027.1	1 052.5
Nerezidentu	745.2	745.2
Uzkrājumi parādiem un saistībām	120.1	124.5
Neklasificētie pasīvi	854.1	873.0
Nauda ceļā	142.7	145.6
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	180.3	178.8
Saistības pret rezidentu MFI	531.1	548.6
Pasīvi pavisam	21 133.0	20 952.3
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>283.6</i>	<i>318.8</i>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (<http://www.bank.lv>).